

SUSȚINEREA TINERILOR ANTREPRENORI ÎN R. MOLDOVA PRIN INTERMEDIUL ODIMM

Natalia CUȘNIR

*Profesor discipline economice, grad didactic I
Instituția Publică Centrul de Excelență în Energetică și Electronică*

nataliacusnir15@mail.ru

Rezumat : *Articolul abordează un subiect semnificativ în dezvoltarea antreprenoriatului în Republica Moldova și anume susținerea tinerilor antreprenori prin intermediul ODIMM, deoarece tinerii sunt cei care au curajul să adopte inovații și să-și folosească în mod inteligent ideile, în baza cărora construiesc afaceri cu impact major asupra dezvoltării economiei naționale. Aici sunt analizate programele de susținere a antreprenoriatului oferite de către stat și rezultatele implementării lor, precum și sunt prezentate recomandări privind îmbunătățirea suportului informational în domeniul antreprenoriatului.*

Cuvinte-cheie: *Antreprenoriat, Cadrul legal, ODIMM, Programe de susținere a antreprenoriatului, Rețeaua Incubatoarelor de Afaceri, suport informațional.*

Introducere

Antreprenoriatul reprezintă un factor fundamental al evoluției economice, fiind asociat cu creșterea și dezvoltarea economică, îmbunătățirea condițiilor de trai, generarea de noi locuri de muncă, progresul tehnico-științific, altfel spus pilonul prosperității într-o societate.

Piatra de temelie a durabilității și sustenabilității antreprenoriatului din economia oricărei țări o constituie întreprinderile mici și mijlocii. Stimularea sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (IMM) nu ar trebui să se axeze preponderent pe măsuri de sprijin financiar, mai benefică ar fi pentru întreprinzători asigurarea unui mediu de afaceri concurențial, stabil și predictibil. Politicile guvernului ar trebui să stimuleze competitivitatea IMM-urilor pe termen lung, având în vedere deficitul major de competitivitate pe care îl are sectorul IMM din R. Moldova, în comparație cu IMM-urile din Uniunea Europeană. Nivelul scăzut al dezvoltării antreprenoriale din țara noastră, este dovedit de densitatea redusă a IMM-urilor raportată la populație, mai exact valoarea de 16 de IMM-uri/1000 de locuitori se situează mult sub media de 42 de IMM-uri/1000 de locuitori din Europa. Rezultă de aici necesitatea ca politicile publice care ținesc dezvoltarea antreprenoriatului din Moldova să fie abordate, la fel ca și în Uniunea Europeană, în contextul unui ecosistem al cărui piloni de bază sunt: educația antreprenorială la toate nivelele, cadrul de reglementare simplificat și predictibil și un acces la informare orientat pe competitivitate.

Pentru buna funcționare a acestui sector statul a elaborat Cadru legal [1,2,3,4].

Totodată, în vederea îmbunătățirii mediului de afaceri în Moldova, a fost elaborată Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020, ce oferă cadrul de politici pe termen lung și mediu privind dezvoltarea întreprinderilor micro, mici și mijlocii (IMM-uri) din Republica Moldova [5].

Un rol important în realizarea direcțiilor acestei strategii o are Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) care este o instituție publică, non-profit care activează în coordonarea Ministerului Economiei, în colaborare cu alte autorități centrale și locale, asociații de afaceri, prestatorii de suport în afaceri și întreprinderile mici și mijlocii [6]. Ea vine să susțină antreprenoriatul autohton, în special, pe antreprenorii începători sau aflați la început de cale prin intermediul diferitor programe și proiecte.

Programul FGC: Fondul Special de Garantare a Creditelor. Obiectivul programului este asigurarea accesului la finanțare pentru întreprinderile autohtone prin emiterea garanțiilor financiare. Solicitanți eligibili sunt întreprinderile autohtone determinate prin lege [4].

Scopul programului este acordarea garanțiilor pentru creditele obținute de către întreprinderile mici și mijlocii de la instituțiile financiare, în cazul în care nu dispun de suficient gaj [7].

În baza datelor statistice, până în prezent au beneficiat de acest program mai mulți antreprenori (figura 1).

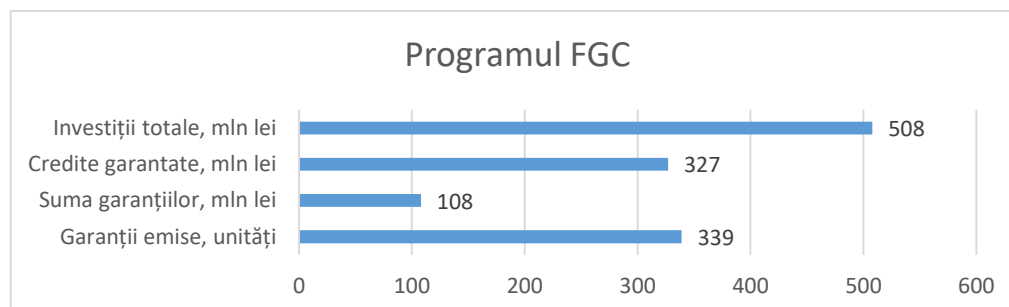

Figura 1. Rezultatele implementării programului FGC, anii 2016-2019

Sursa: Elaborată de autor în baza informației odimm.md

Programul de atragere a remitențelor în economie „Pare 1+1” este destinat lucrătorilor migranți și/sau rudelor de gradul întâi ai acestora care doresc să investească în lansarea și/sau dezvoltarea unei afaceri proprii[8]. Prin intermediul Programul Pare 1+1 au fost finanțate până în prezent peste 1500 de afaceri (figura 2).

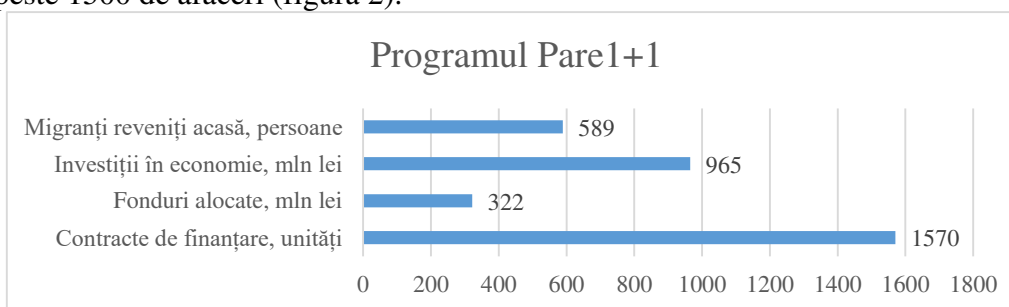

Figura 2. Rezultatele implementării programului „Pare 1+1”, anii 2011-2019

Sursa: Elaborată de autor în baza informației odimm.md

Programul Național de instruire a antreprenorilor „Gestiunea Eficientă a Afacerii”GEAeste un program de instruire continuă destinat antreprenorilor de orice vârstă ce practică activități economice sub orice formă de organizare juridică, care doresc să-și sporească abilitățile în domeniul antreprenorial pentru asigurarea gestionării eficiente a afacerii. Prin intermediul Programului „Gestiunea Eficientă a Afacerii” au fost instruiți peste 20000 de persoane (figura 3).

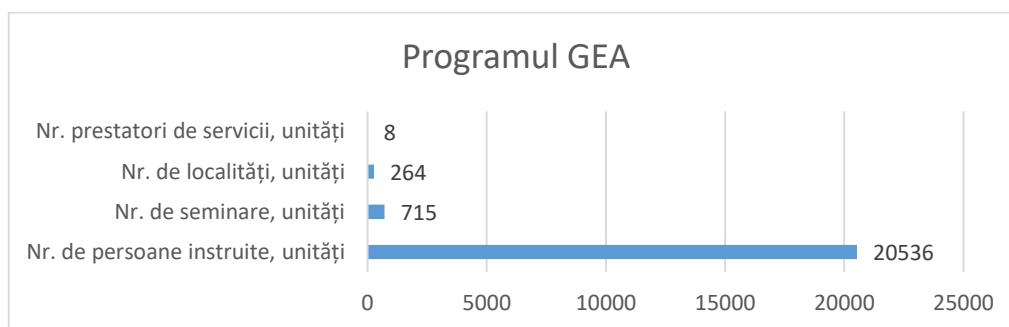

Figura 3. Rezultatele implementării programului GEA, anii 2016-2019

Sursa: Elaborată de autor în baza informației odimm.md

Programul-pilot „Femei în Afaceri” PFA a fost lansat în toamna anului 2016 și implementat pe parcursul a 3 ani [9]. Această inițiativă guvernamentală are ca obiectiv promovarea abilității economice și sociale din zonele rurale prin reducerea inegalității de gen, prin creșterea și dezvoltarea afacerilor, schimbarea percepției inovatoare, sporirea accesului la resurse, servicii și

tehnologii moderne. În baza datelor statistice, până în prezent au beneficiat de acest program mai multe femei antreprenori (figura 4).

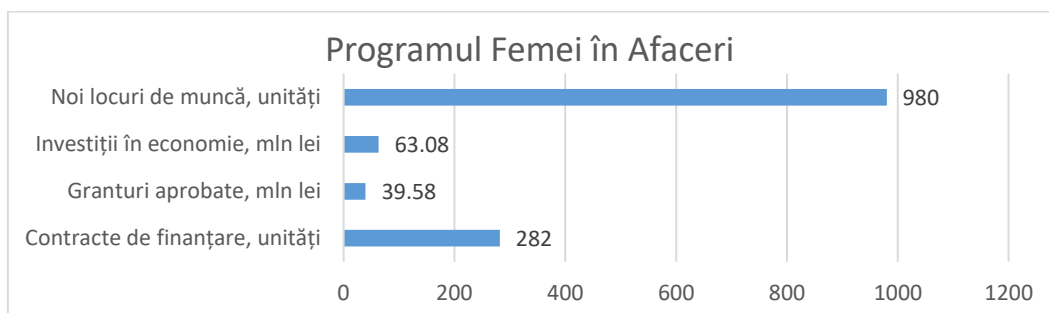

Figura 4. Rezultatele implementării programului PFA, anii 2016-2019

Sursa: Elaborată de autor în baza informației odimm.md

Programul "START pentru TINERI"- o afacere durabilă la tine acasă" are drept scop integrarea tinerilor din Republica Moldova în circuitul economic prin facilitarea lansării și dezvoltării afacerilor sustenabile(10). În baza datelor statistice, până în prezent au beneficiat de acest program mai mulți tineri (figura 5).

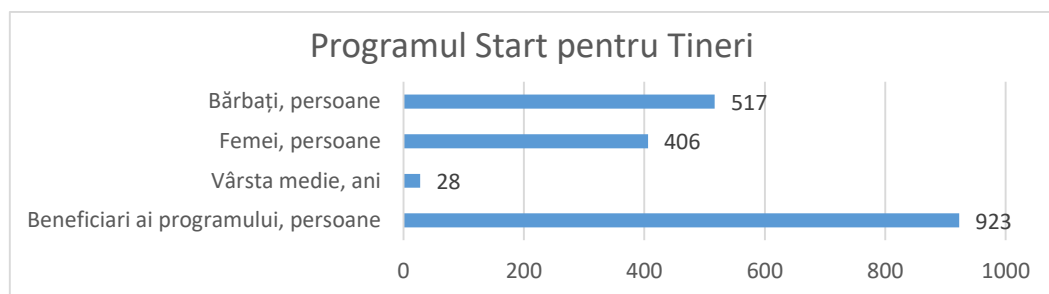

Figura 5. Rezultatele implementării programului "START pentru TINERI", anul 2019

Sursa: Elaborată de autor în baza informației odimm.md

Pe lângă aceste programe de susținere, ODIMM pe parcursul anilor 2011-2019 în parteneriat cu Ministerul Economiei, administrația publică locală, cu suportul financiar al Uniunii Europene a creat o rețea de Incubatoare de Afaceri care include 11 Incubatoare de Afaceri pe întreg teritoriul Republicii Moldova: IA Soroca, IA Rezina, IA Sîngerei, IA Leova, IA Dubăsari, IA Nisporeni, IA Cimișlia, IA Ștefan-Vodă, IA Ceadr-Lunga, IA Călărași și Cahul [11]. Pe parcursul acestor ani mai multe persoane au beneficiat de suportul Incubatoarelor de Afaceri (figura 6).

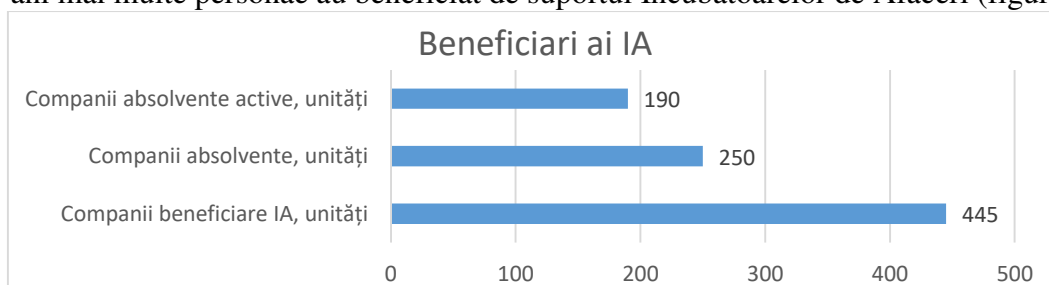

Figura 6. Numărul beneficiarilor ai IA, anii 2011-2019

Sursa: Elaborată de autor în baza informației odimm.md

Cu toate că ODIMM oferă mai multe programe de suport pentru întreprinzători, se resimte o insuficiență în domeniul susținerii tinerilor pentru inițierea sau dezvoltarea afacerii, unde ponderea acestora rămâne a fi relativ mică, 2,4% din antreprenori au vârsta de până la 24 ani și 20,3% au vârsta cuprinsă între 25-34 ani. Datele statistice identificate în procesul de cercetare pe domeniul antreprenoriat demonstrează că tinerii din Moldova sunt mai predispuși să inițieze o afacere (44.4%), comparativ cu adulții (24.99%). Tinerii întreprinzători sunt mai creativi și inovativi, mai deschiși spre implementarea inovațiilor sau introducerea unor metode și modele de afaceri care pot contribui la o creștere rapidă și internaționalizare ale acestora.

Concluzie

În legătură cu situația descrisă, autorul vine cu recomandări privind:

1. Facilitarea accesului la instruire și în mediu on-line. Aceasta ar elimina obstacolul prezenței fizice la programe, precum și ar oferi posibilitatea mai multor persoane și localități de a beneficia de instruire.
2. La instruirea antreprenorilor, în cadrul unor discuții mai largi la mese rotunde și alte activități, ar fi necesară concentrarea pe acele domenii de dezvoltare ale economiei naționale cum ar fi sfera producerii, agricultura, turismul rural.
3. ODIMM, spre exemplu, să devină un centru informational, unde antreprenorii să aibă acces la toate programele și proiectele atât naționale cât și internaționale de susținere, subvenționare a sectorului IMM.
4. Promovarea și informarea la scară largă a programelor de susținere a antreprenoriatului în R. Moldova.
5. Mediatizarea afacerilor de succes pentru a motiva tinerii să-și lanseze propriile afaceri.

Investițiile în dezvoltarea antreprenoriatului pot transforma esențial viitorul unei țări. Anume tinerii antreprenori sunt cei care au curajul să adopte inovații și să-și folosească în mod inteligent ideile, în baza cărora construiesc afaceri cu impact local, regional sau internațional. Totodată, ei sunt încurajați să rămână acasă și să-și folosească potențialul pentru dezvoltarea economică a țării. Deaceia, susținerea lor trebuie să devină o prioritate pentru Guvernul R.Moldova. Organizațiile de susținere a afacerilor și autoritățile publice trebuie să ofere mai activ servicii potențialilor și noilor antreprenori. Este deosebit de important să fie extinsă activitatea în afara municipiului Chișinău, acoperind și mediul rural, oferind instruire și asistență informațională, consultativă, financiară.

Succesul antreprenorial se construiește pe baza efortului comun al sectorului privat, mediului academic și sprijinului guvernamental.

Referințe

1. Legea RM Nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 "Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi";
2. Codul Civil al Republicii Moldova Nr. 1107-XV din 6 iunie 2002;
3. Legea RM Nr. 206-XVI din 7 iulie 2006 "Privind susținerea sectorului IMM";
4. Legea nr. 179 din 21.07.2016 cu privire la Întreprinderile Mici și Mijlocii.
5. Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020
6. HG RM Nr. 538 din 17 mai 2007 "Cu privire la crearea Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului IMM".
7. HG RM Nr. 828 din 20.08.2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la Fondul de garantare a creditelor pentru întreprinderile mici și mijlocii.
8. HG RM Nr. 972 din 18.10.2010 cu privire la Programul de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+1” pentru anii 2010-2021
9. HG RM Nr. 1064 din 16.09.2016 cu privire la aprobarea Programului – pilot”Femei în Afaceri”
10. HG RM Nr. 973 din 10 octombrie 2018 cu privire la aprobarea Programului „START pentru TINERI: o afacere durabilă la tine acasă”
11. Raport anual. Activitatea Rețelei incubatoarelor de afaceri din R. Moldova. ODIMM, 2018